

Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

A. Ενίσχυση της αυτοτέλειας και της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας των Ο.Τ.Α.

I. Αρμοδιότητες

1. Καταγραφή και συστηματοποίηση των αρμοδιοτήτων που ασκούν σήμερα οι Δήμοι, οι Περιφέρειες και οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

2. Αναλυτική μέθοδος/διαδικασία για τον ριζικό επανασχεδιασμό των αρμοδιοτήτων, με βάση την οποία θα προχωρήσει η δεύτερη φάση της μεταρρύθμισης στο ζήτημα αυτό.

Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τα εξής στάδια :

- i. Καθορισμός δημόσιων πολιτικών στο σύνολο της διοικητικής δράσης.
- ii. Καθορισμός επιμέρους πεδίων (περιοχών δράσης) στα οποία αναλύεται κάθε δημόσια πολιτική.
- iii. Ομαδοποίηση των υφιστάμενων σήμερα αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ανά πεδίο πολιτικής.
- iv. Προσδιορισμός της κύριας αρμοδιότητας, στην οποία μπορούν να αναχθούν και να ενσωματωθούν μια σειρά από τις ανωτέρω καταγεγραμμένες αρμοδιότητες.
- v. Κατανομή των κύριων αρμοδιοτήτων στο ενδεδειγμένο επίπεδο διοίκησης (Κεντρική – Αποκεντρωμένη – ΟΤΑ α' βαθμού – ΟΤΑ β' βαθμού), στο οποίο η κύρια για κάθε θέμα αρμοδιότητα προσήκει και από το οποίο αυτή θα μπορεί να ασκηθεί με τους καλύτερους όρους, λαμβανομένων υπόψη και των θεμελιωδών αρχών της επικουρικότητας και της εγγύτητας.
- vi. Θεσμοθέτηση τεκμηρίου αρμοδιότητας υπέρ του επιπέδου στο οποίο ανήκει η κύρια αρμοδιότητα για κάθε θέμα.
- vii. Προτυποποίηση και βελτιστοποίηση των διαδικασιών άσκησης κάθε αρμοδιότητας (ροή εργασιών, απαιτούμενα δικαιολογητικά, προτυποποίηση εγγράφων) και λειτουργία ενιαίων ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων και πληροφοριακών συστημάτων.

II. Διακριτά μοντέλα ΟΤΑ

1. Νησιωτικοί και ορεινοί/μειονεκτικοί δήμοι

- Αναπροσδιορισμός και εξορθολογισμός της έννοιας του μικρού νησιωτικού, του ορεινού και του μειονεκτικού Δήμου, με κριτήρια τον αριθμό των δημοτικών ή κοινοτικών ενοτήτων του Δήμου που συγκεντρώνουν τα ως άνω χαρακτηριστικά ή το ποσοστό της έκτασης του Δήμου που καταλαμβάνουν περιοχές με τα ανωτέρω χαρακτηριστικά ή κάποια σύνθεση των κριτηρίων αυτών, με την προσθήκη πιθανώς και του πληθυσμιακού κριτηρίου.
- Θεσμοθέτηση της δυνατότητας χαρακτηρισμού ως ορεινής και μίας μόνο Δημοτικής Ενότητας, προκειμένου να αποφεύγεται ο μαζικός χαρακτηρισμός Δήμων ως ορεινών.
- Περιγραφή της έννοιας της μειονεκτικότητας βάσει και άλλων κριτηρίων μη γεωγραφικών (ήτοι κριτηρίων κοινωνικών, οικονομικών, πολιτισμικών).
- Προσδιορισμός ενός ελάχιστου επιπέδου αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών, που θα πρέπει οπωσδήποτε να παρέχονται στο επίπεδο του Δήμου για τις περιοχές αυτές, σύμφωνα και με τις γεωγραφικές και κοινωνικές τους ιδιαιτερότητες (ένα minimum δηλαδή λειτουργιών και διαδικασιών, που όχι μόνο δεν θα υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες των υπολοίπων Δήμων, αλλά θα περιορίζονται στις απολύτως αναγκαίες),
- Άμεση και κατ' απόλυτη προτεραιότητα διασφάλιση των αναγκών μέσω υλικοτεχνική υποδομή – ανθρώπινοι πόροι), για την αποτελεσματική και πλήρη άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών,
- Θεσμική κατοχύρωση και διοικητική οργάνωση των κατάλληλων διαδημοτικών ή/και διαβαθμικών συνεργασιών, με σκοπό τη συγκρότηση κοινών υπηρεσιών που θα αναλάβουν τις υπόλοιπες αρμοδιότητες – λειτουργίες (όσες, δηλαδή, δεν θα έχουν διατηρηθεί στο επίπεδο του Δήμου) και θα τις παρέχουν με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο στους Δήμους που θα συμμετέχουν στις συνεργατικές αυτές δομές.
- Κατά προτεραιότητα κατεύθυνση προς τις ιδιαίτερες αυτές κατηγορίες Δήμων υλικών και ανθρώπινων πόρων, μέσα από την αξιοποίηση εθνικών και ενωσιακών προγραμμάτων και επενδυτικών/ χρηματοδοτικών εργαλείων και η αξιοποίηση, όχι μόνο των θεσμοθετημένων και αναγνωρισμένων ως άξιων προστασίας ιδιαιτεροτήτων τους, αλλά και των συγκριτικών τους πλεονεκτημάτων.

2. Μητροπολιτική διακυβέρνηση

- Ισχυροποίηση του θεσμού της Μητροπολιτικής Περιφέρειας
- Ενίσχυση των μορφών συνεργασίας ανάμεσα στους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τους κεντρικούς φορείς.
- Στρατηγικοί στόχοι της μητροπολιτικής διακυβέρνησης :
 - ο εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής κοινωνικής συνοχής
 - ο ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της μητροπολιτικής περιοχής
 - ο βιώσιμη ανάπτυξη του μητροπολιτικού χώρου στη βάση μιας συνεκτικής και μακροπρόθεσμης στρατηγικής
 - ο βελτίωση της ποιότητας ζωής και προστασία του περιβάλλοντος,
 - ο παροχή αποτελεσματικότερων και καλύτερης ποιότητας υπηρεσιών σε όλους τους πολίτες.

- Τομείς αρμοδιοτήτων της μητροπολιτικής διακυβέρνησης :
 - ο Αναπτυξιακή πολιτική
 - ο Περιβαλλοντική προστασία και ποιότητα ζωής
 - ο Προαγωγή της κοινωνικής συνοχής

B. Οργανωτική και Θεσμική ανασυγκρότηση των Ο.Τ.Α. και εμπάθυνση της Τοπικής Δημοκρατίας

I. Χωροταξική διάρθρωση – Ενδοδημοτική αποκέντρωση

1. Χωροταξικές παρεμβάσεις μόνο στο τέλος της μεταρρύθμισης και σε γνωστές οριακές ως προς τη λειτουργικότητά τους περιπτώσεις.
2. Δημιουργία αποκεντρωτικών δομών σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας (προκαλλικρατικού) Δήμου, με άμεσα εκλεγόμενα Συμβούλια.
3. Ενίσχυση των Συμβουλίων των Δημοτικών Ενοτήτων με σημαντικές αρμοδιότητες.
4. Κατάργηση των σημερινών δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων ως δομών ενδοδημοτικής αποκέντρωσης και διατήρησή τους ως επιπέδου οργάνωσης των αμεσοδημοκρατικών και συμμετοχικών διαδικασιών (τοπικών συνελεύσεων κ.λπ.)

II. Εκλογικό Σύστημα

1. Αποσύνδεση των αυτοδιοικητικών εκλογών από τη διεξαγωγή των ευρωεκλογών.
2. Επέκταση του δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι για του πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις περιφερειακές εκλογές.
3. Μείωση του ορίου ηλικίας για την κτήση του δικαιώματος του εκλέγειν στα 17 έτη και για τις αυτοδιοικητικές εκλογές.
4. Συστηματοποίηση, απλοποίηση και αποσαφήνιση των κωλυμάτων εκλογιμότητας και των ασυμβιβάστων.
5. Πλήρης κατάργηση της εσωτερικής διαίρεσης των Δήμων σε εκλογικές περιφέρειες και ενιαία εκλογή των δημοτικών συμβούλων σε όλη την έκταση του Δήμου.
6. Εκτεταμένη αλλαγή και άμβλυση των προϋποθέσεων έγκυρης κατάρτισης συνδυασμού.
7. Κατανομή του συνόλου των εδρών του Δημοτικού/ Περιφερειακού Συμβουλίου από τον πρώτο γύρο με το σύστημα της απλής αναλογικής μεταξύ

των συνδυασμών, με βάση την «κλασική» μέθοδο της αναλογικής των υπολοίπων, όπως συμβαίνει σήμερα για τον 1^ο γύρο.

8. Διατήρηση του θεσμού του Δημάρχου/ Περιφερειάρχη, ως επικεφαλής συνδυασμού. Ειδικότερα, σε περίπτωση που κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει το 50%+1 των ψήφων κατά τον 1^ο γύρο (οπότε ο επικεφαλής του αναδεικνύεται, αντίστοιχα, Δήμαρχος ή Περιφερειάρχης), θα πραγματοποιείται επαναληπτική εκλογή σε 2^ο γύρο μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών, οπότε Δήμαρχος/Περιφερειάρχης θα είναι ο επικεφαλής του πλειοψηφήσαντος στο γύρο αυτό συνδυασμού, χωρίς ωστόσο αυτό να επιδρά στην κατανομή των εδρών που έχει ολοκληρωθεί από τον 1^ο γύρο.

III. Σύστημα Διοίκησης

1. Καθιέρωση μίας οργανωτικής δομής των Ο.Τ.Α. με τέσσερα (4) βασικά όργανα :

- Δήμαρχος - Περιφερειάρχης
- Αντιδήμαρχοι - Αντιπεριφερειάρχες
- Δημοτικό Συμβούλιο – Περιφερειακό Συμβούλιο
- Εκτελεστική Επιτροπή

2. Κατάργηση της άμεσης εκλογής των χωρικών Αντιπεριφερειάρχων και την ενιαία αντιμετώπιση του θεσμού των Αντιπεριφερειάρχων με τρόπο ανάλογο με αυτόν που ισχύει για τους Αντιδημάρχους.

3. Κατάργηση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής και μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων της στα Συμβούλια των Δημοτικών Ενοτήτων.

4. Διάκριση των πολιτικών και των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων και τη μεταφορά τους στα αντίστοιχα χαρακτήρα όργανα.

5. Αναβάθμιση του ρόλου του Γενικού Γραμματέα του Δήμου/της Περιφέρειας, ώστε να αποφορτιστούν τα πολιτικά στελέχη από τις αμιγώς διεκπεραιωτικές και διαχειριστικές αρμοδιότητες.

6. Ενίσχυση της υπηρεσιακής δομής των ΟΤΑ, με την καθιέρωση μεταξύ άλλων ενός minimum θέσεων και οργανικών μονάδων σε κάθε κατηγορία ΟΤΑ, ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ανάγκες τους, που θα διασφαλίζει τη συνέχεια και τη θεσμική μνήμη των υπηρεσιών, ανεξαρτήτως της εναλλαγής των Δημοτικών/Περιφερειακών Αρχών, και θα ενισχύει την επιχειρησιακή τους ικανότητα.

7. Συμμετοχή εκπροσώπου των εργαζομένων στις συνεδριάσεις είτε της Εκτελεστικής Επιτροπής είτε του Δημοτικού/Περιφερειακού Συμβουλίου είτε και των δύο αυτών οργάνων, με δικαίωμα λόγου, σε όλα τα θέματα που αφορούν τον τρόπο διοίκησης, το προσωπικό και τα οικονομικά του ΟΤΑ.

8. Αντικατάσταση της Επιτροπής Διαβούλευσης, από ένα Δημοτικό/Περιφερειακό Κοινωνικό και Οικονομικό Συμβούλιο, στο οποίο θα μετέχουν οι εκπρόσωποι όλων των βασικών φορέων της περιοχής και το οποίο

θα συνεδριάζει υποχρεωτικά σε τακτά και σύντομα χρονικά διαστήματα, εκφράζοντας γνώμη επί όλων των θεμάτων που απασχολούν την τοπική κοινωνία και το Δήμο/την Περιφέρεια. Σε συγκεκριμένες σημαντικές αποφάσεις (π.χ. κατάρτιση προϋπολογισμού, επιχειρησιακού προγράμματος κ.λπ.) το Συμβούλιο θα παίζει καθοριστικό ρόλο ως ο κεντρικός φορέας της διαβούλευσης στο τοπικό επίπεδο.

9. Αναμόρφωση του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, ώστε αυτό να συγκροτείται από αιρετά μέλη, από τους ίδιους τους μετανάστες και πρόσφυγες που κατοικούν στα όρια του Δήμου, καθώς και από εκπροσώπους των φορέων αλληλεγγύης.

IV. Το ζήτημα της "κυβερνησιμότητας" των Ο.Τ.Α.

1. Διαμόρφωση θεσμών και διαδικασιών «προδιαβούλευσης» πριν την εισαγωγή και ψήφιση σημαντικών θεμάτων στο Δημοτικό/Περιφερειακό Συμβούλιο, οι οποίοι θα λειτουργούν και «παιδευτικά» ως προς τη διαμόρφωση συναινέσεων.

2. Θέσπιση της «εποικοδομητικής άρνησης ψήφου», προκειμένου μία παράταξη που επιθυμεί να μετέχει στη συζήτηση ενός θέματος να μπορεί – αρνούμενη ψήφο – να επιτρέψει στη Δημοτική/Περιφερειακή Αρχή να διαμορφώσει πλασματική πλειοψηφία.

3. Ενίσχυση του θεσμού του τοπικού δημοψηφίσματος ως τελικού καταφυγίου για τη λήψη αποφάσεων που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία του Δήμου/της Περιφέρειας, εφόσον δεν είναι δυνατή η επίτευξη συναίνεσης εντός του Δημοτικού/Περιφερειακού Συμβουλίου.

4. Ενίσχυση των διατυπώσεων δημοσιότητας σε σχέση με τις συνεδριάσεις των οργάνων των Ο.Τ.Α.

V. Θεσμοί κοινωνικής συμμετοχής και ελέγχου

1. Τοπικά Δημοψηφίσματα, όχι μόνο μετά από πρωτοβουλία των οργάνων του Δήμου, αλλά και κατόπιν λαϊκής πρωτοβουλίας. Επέκταση του θεσμού του τοπικού δημοψηφίσματος και σε επίπεδο Περιφέρειας, Περιφερειακής Ενότητας και Δημοτικής Ενότητας και διεύρυνση των περιπτώσεων κατά τις οποίες μπορεί να διεξαχθεί έγκυρα τοπικό δημοψήφισμα, ακόμα και για θέματα που δεν ανάγονται στη με τη στενή έννοια αρμοδιότητα των ΟΤΑ, ώστε να είναι δυνατή η διεξαγωγή (συμβουλευτικού υποχρεωτικά στην περίπτωση αυτή) δημοψηφίσματος για κάθε θέμα τοπικού ενδιαφέροντος.

2. Εισαγωγή θεμάτων προς συζήτηση στα όργανα του Δήμου/της Περιφέρειας (Συμβούλια Δημοτικών Ενότητων, Δημοτικά Συμβούλια, Περιφερειακά Συμβούλια) με πρωτοβουλία των πολιτών (λ.χ. 25 άτομα).

3. Τοπικές συνελεύσεις στις Τοπικές Κοινότητες και στις μικρές Δημοτικές Κοινότητες και συνελεύσεις γειτονιάς στις μεγαλύτερες Δημοτικές Κοινότητες.

4. Ηλεκτρονική διαβούλευση – ηλεκτρονική τοπική δημοσκόπηση
5. Υποχρεωτική δημοσιοποίηση των συνεδριάσεων των Δημοτικών ή Περιφερειακών Συμβουλίων στους διαδικτυακούς τόπους κάθε Δήμου και Περιφέρειας.
6. Αναμόρφωση του σημερινού θεσμού των δημοτικών επιτροπών παιδείας, ώστε να αποτελέσουν το επίκεντρο της θεσμικής και κοινωνικής διαβούλευσης και συμμετοχής για τα θέματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε κάθε Δήμο.
7. Ειδική διαδικασία διαβούλευσης σε ειδικές περιπτώσεις μεγάλων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, υλοποίησης έργων μεγάλης κλίμακας ή ειδικής βαρύτητας για μια περιοχή, με την ευθύνη μίας ad hoc Επιτροπής Διερεύνησης, στα πρότυπα των Commissions of Enquiry.

VI. Εποπτεία Ο.Τ.Α.

1. Κατάργηση του υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α., γεγονός που αφ' ενός αποδεικνύει έμπρακτα την εμπιστοσύνη του κράτους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και αυξάνει το αίσθημα ευθύνης τόσο των αιρετών, όσο και των υπαλλήλων των Ο.Τ.Α., αφ' ετέρου μειώνει σημαντικά τον όγκο των ελεγχόμενων αποφάσεων.
2. Αναβάθμιση του αυτεπάγγελτου ελέγχου, ενσωματώνοντας και καθιερωμένες ελεγκτικές μεθόδους σε σχέση με την ανάλυση κινδύνου (risk analysis), με βάση τα δεδομένα που θα συγκεντρώνονται για κάθε Ο.Τ.Α. και για κάθε κατηγορία πράξεων. Με τον τρόπο αυτό, θα μπορεί να προβλεφθεί η διενέργεια δειγματοληπτικών αυτεπάγγελτων ελέγχων, όχι όμως με απολύτως τυχαίο τρόπο, αλλά στοχευμένα.
3. Ειδική εποπτική αρχή των Ο.Τ.Α., είτε μονοπρόσωπο είτε συλλογικό όργανο, το οποίο, προκειμένου να ενισχυθεί το κοινωνικό/ πολιτικό κύρος του θεσμού, θα επιλέγεται και μέσω μίας διαδικασίας δημόσιας επιλογής, αντίστοιχης με αυτή που ακολουθείται για τη στελέχωση των ανεξάρτητων αρχών ή των δημοσίων επιχειρήσεων (ΔΕΚΟ).
4. Δημιουργία ενός συντονιστικού οργάνου εποπτείας Ο.Τ.Α., με συμμετοχή όλων των ευθέως ή εμμέσως εμπλεκόμενων στους πάσης φύσεως ελέγχους των Ο.Τ.Α. φορέων, με αποστολή τον περιοδικό έλεγχο των επιπέδων συμμόρφωσης των Ο.Τ.Α., την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού εποπτείας, την αμοιβαία ενημέρωση όλων των διοικητικών και δικαστικών φορέων για τα θέματα αρμοδιότητάς τους που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λπ.

VII. Τοπική Διαμεσολάβηση

1. Πρώτο σενάριο : Κατάργηση του θεσμού του Συμπαραστάτη και η απόδοση του συνόλου των σχετικών με την Τοπική Αυτοδιοίκηση διαμεσολαβητικών αρμοδιοτήτων στο Συνήγορο του Πολίτη, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της παρουσίας του τελευταίου σε τοπικό/ περιφερειακό επίπεδο, με τη λειτουργία γραφείων Συνηγόρου ανά την Επικράτεια.

2. Δεύτερο σενάριο : Διατήρηση, με ουσιώδεις όμως βελτιώσεις, του θεσμού του Συμπαραστάτη (Δημοτικός/Περιφερειακός Διαμεσολαβητής), ως προς :

τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας επιλογής,

τη διαφορετική οργανωτική δομή

την περαιτέρω ενίσχυση της λειτουργικής ανεξαρτησίας του Συμπαραστάτη, ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη η λειτουργία του θεσμού

τον προσδιορισμό αρμοδιοτήτων

τη συνεργασία και αλληλοσυμπλήρωση του Συμπαραστάτη και του Συνηγόρου του Πολίτη, ώστε να αποτρέπεται η αλληλοεπικάλυψη των θεσμών αυτών.

Γ. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στην οικονομική διοίκηση των Ο.Τ.Α. – Δημοκρατική οικονομική διαχείριση

I. Προϋπολογισμοί ΟΤΑ - Παρατηρητήριο

1. Κατάργηση του «Παρατηρητηρίου» και σύσταση Επιτροπής Οικονομικής Ανασυγκρότησης σε διαφορετική λογική. Η Επιτροπή θα παίζει ουσιαστικό ρόλο στην πρόληψη, κυρίως, του δημοσιονομικού «εκτροχιασμού» των Ο.Τ.Α. και η λειτουργία της δεν θα αποσκοπεί στην «πιμωρία», αλλά στη στήριξη, τεχνική και οικονομική, των Ο.Τ.Α. που αντιμετωπίζουν πρόβλημα, ενώ κεντρικό στοιχείο στην όλη διαδικασία θα είναι η δημοκρατική νομιμοποίηση των λαμβανομένων αποφάσεων με τη συναίνεση και την ενεργό συμμετοχή του οικείου Ο.Τ.Α.

2. Δημιουργία Λογαριασμού Οικονομικής ενίσχυσης των ΟΤΑ, στον οποίο θα μπορούν να προσφεύγουν Ο.Τ.Α. που αντιμετωπίζουν σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα που δεν μπορούν να υπερβούν με ίδιες δυνάμεις.

II. Διαφάνεια, έλεγχος και συμμετοχή στις διαδικασίες του προϋπολογισμού

Ενίσχυση των δομών συμμετοχικού προϋπολογισμού και των θεσμών διαβούλευσης και συμμετοχής στη διάρκεια κατάρτισης του προϋπολογισμού ώστε η συμμετοχή των φορέων και των πολιτών να γίνει πιο συστηματική και ουσιαστική.

Αναλυτικά :

- Αξιοποίηση άμεσα των ανενεργών διατάξεων του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και θεσμοθέτηση νέων μορφών συμμετοχικού προϋπολογισμού.

- Αλλαγή του άρθρου 217 του Ν. 3463/2006, ώστε να περιληφθούν σε αυτό και τα συμβούλια των Δημοτικών Ενοτήτων.
- Ηλεκτρονική διασύνδεση των ΟΤΑ και ηλεκτρονικό πρωτόκολλο ώστε να μειώνεται ο όγκος των εγγράφων και το γραφειοκρατικό κόστος όσο καθώς και ο χρόνος διεκπεραίωσης των θεμάτων.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή μόνιμου συστήματος εξ' αποστάσεως υποστήριξης των μικρότερων δήμων ιδίως των ορεινών και νησιωτικών. Για το θέμα αυτό υπάρχει σε εξέλιξη έργο από την ΚΕΔΕ.

III. Διαχείριση εσόδων ανταποδοτικών υπηρεσιών

1. Θέσπιση ενός Γενικού Δείκτη Επιβάρυνσης Ανταποδοτικών Υπηρεσιών για την Καθαριότητα και το Φωτισμό, την Ύδρευση και την Αποχέτευση, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα των μειωμένων εσόδων από τέλη και η αδυναμία ισοσκέλισης αυτών με τις δαπάνες των αντίστοιχων υπηρεσιών κατά την κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού των μικρών ιδίως πληθυσμιακά νησιωτικών και ορεινών δήμων, αλλά και να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των πολιτών, ώστε αυτοί ανεξαρτήτως του δήμου κατοικίας τους, να επιβαρύνονται με περίπου ίσο ποσό για το ίδιο αγαθό ή υπηρεσία που τους παρέχεται.

2. Επικαιροποίηση της έννοιας της ανταποδοτικότητας των παρεχόμενων σήμερα υπηρεσιών από τους ΟΤΑ, ώστε να προκύψει αν και άλλες υπηρεσίες των ΟΤΑ θα μπορέσουν να χαρακτηρισθούν ανταποδοτικού χαρακτήρα (π.χ. διαχείριση πρασίνου), γεγονός το οποίο εκτός των άλλων θα λύσει και το πρόβλημα του πλεονάσματος που έχουν αρκετοί ΟΤΑ στα ανταποδοτικά.

Δ. Πόροι και αναπτυξιακή προοπτική της Αυτοδιοίκησης

I. Πόροι των Ο.Τ.Α.

1. Αλγόριθμος κατανομής των ΚΑΠ, που να λαμβάνει υπόψη το ελάχιστο κόστος λειτουργίας και ιδιαίτερα των μικρών ΟΤΑ, με στόχο τη μείωση των ανισοτήτων.

2. Κωδικοποίηση και απλούστευση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου για τα ίδια έσοδα των Ο.Τ.Α.

3. Ενίσχυση της φορολογικής αποκέντρωσης με παράλληλη ενδυνάμωση των φοροεισπρακτικών μηχανισμών της Τ.Α. και παροχή κινήτρων στην αυτοδιοίκηση ώστε να επιδιώξει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα είσπραξης των τοπικών της εσόδων.

4. Επιστημονικός προσδιορισμός και ορθή αποτύπωση των φόρων και τελών της τοπικής αυτοδιοίκησης, ως βάση για τον επανακαθορισμό τους.

5. Καταγραφή όλων των μορφών εισπραξης των ιδίων πόρων και διεύρυνση εναλλακτικών τρόπων εισπραξης για τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και αύξησης της εισπραξιμότητας των ιδίων πόρων.

II. Δάνεια ΟΤΑ

1. Θέσπιση κριτηρίων ορθής δημοσιονομικής διαχείρισης με προτεραιότητα στις δημόσιες επενδύσεις της Τ.Α.

2. Αναζήτηση δυνατοτήτων προσφορότερου δανεισμού από το τραπεζικό σύστημα και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ), με απαραίτητη προϋπόθεση για τα ζητήματα του δανεισμού από το ΤΠΔ τη μείωση των επιτοκίων.

3. Προώθηση νομοθετικής ρύθμισης, προκειμένου να διευκολύνεται η λήψη απόφασης για τη συνομολόγηση δανείων των Δήμων και των Περιφερειών, τα οποία λαμβάνονται με σκοπό την αξιοποίηση πηγών χρηματοδότησης και την προώθηση επενδυτικών σχεδίων, η υλοποίηση των οποίων αναμένεται να επιφέρει μείωση του κόστους λειτουργίας των ανωτέρω φορέων ή εξοικονόμηση ενέργειας κ.ά . φυσικών πόρων εκ μέρους τους.

III. Περιουσία-Κληροδοτήματα

1. Καταγραφή και παρακολούθηση ακίνητης περιουσίας ΟΤΑ

- Θεσμοθέτηση του υφιστάμενου πληροφοριακού συστήματος (βάση δεδομένων) της ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και επισήμανση για υποχρέωση των δήμων εισαγωγής στοιχείων για όλα τα ακίνητά τους, καθώς και τυχόν μεταβολών τους.
- Αξιοποίηση της πρότασης που έχει κατατεθεί στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, για τα ακίνητα των οποίων εκκρεμεί η τακτοποίηση.

2. Διαχείριση - Αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων των ΟΤΑ

- Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ για οικονομική εκμετάλλευση.
- Χρήση και εκμετάλλευση δημοτικών ακινήτων κατάλληλων για την άσκηση δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη βιοτεχνικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και σταυλικών εγκαταστάσεων. Θεσμοθέτηση ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου για την ανάπτυξη ανάλογων δραστηριοτήτων, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης (για θέματα αδειοδοτήσεων, κινήτρων, ένταξης σε προγράμματα ανέργων, νέων, κ.λπ.).
- Εκμισθώσεις ακινήτων ΟΤΑ. Τροποποίηση των υφιστάμενων διατάξεων που αφορούν στους Δήμους, προκειμένου να γίνει πιο ευέλικτη η διαδικασία, έμφαση σε εκμισθώσεις επενδυτικού χαρακτήρα, μακροχρόνιες μισθώσεις, υπεκμισθώσεις κ.α.

IV. Αναπτυξιακός Προγραμματισμός

1. Στόχοι :

- Σύνδεση του προγραμματισμού μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων διοίκησης
- Συνέργεια του αναπτυξιακού σχεδιασμού με τη χωροταξική και πολεοδομική πολιτική
- Εισαγωγή τρόπων αξιοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων από κεντρικούς φορείς άσκησης πολιτικών
- Αποτελεσματικότητα της διαβούλευσης (μέσα και τεχνικές) και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών φορέων στο σχεδιασμό.

2. Προτάσεις :

- Επικαιροποίηση των ρυθμίσεων του Νόμου 1622/1986 «Τοπική Αυτοδιοίκηση – Περιφερειακή Ανάπτυξη και Δημοκρατικός Προγραμματισμός» ως προς τα όργανα και τις διαδικασίες του αναπτυξιακού προγραμματισμού.
- Ενίσχυση θεσμικών σχημάτων όπως η διαβαθμιδική και διαδημοτική συνεργασία
- Σύνδεση του προγραμματισμού μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων διοίκησης (Κεντρική Διοίκηση, Περιφέρειες, Δήμοι)

V. Επιχειρησιακά προγράμματα

1. Παραγωγή και ελεύθερη διάθεση μέσω διαδικτυακών υπηρεσιών και γεωχωρικών δεδομένων που περικλείουν τα επιχειρησιακά προγράμματα της Τ.Α. σε εφαρμογή των Ν. 3882/10 και 4305/14

2. Πιστοποιημένη κατάρτιση σε θέματα δημόσιας διαβούλευσης συμβάλλοντας στην ουσιαστική ενίσχυση του θεσμού

3. Σύνδεση των επιχειρησιακών προγραμμάτων με χρηματοδοτικά προγράμματα και η επιβράβευση των ΟΤΑ που συνέταξαν έγκαιρα το επιχειρησιακό τους πρόγραμμα

4. Παρακολούθηση – στήριξη των ΟΤΑ που δεν έχουν καταρτίσει επιχειρησιακό πρόγραμμα στο να καταρτίσουν

5. Ενεργητική συμμετοχή του ΥΠΕΣ στο αναπτυξιακό γίνεσθαι που σχεδιάζουν-χρηματοδοτούν τα Υπουργεία, σε συνεργασία με ΚΕΔΕ-ΕΝΠΕ

6. Ανάδειξη και επιβράβευση δημοτικών-περιφερειακών καινοτόμων πρωτοβουλιών